

Videnskabsmønter

I anledning af 100-året for Bohrs atommodel udsendte Nationalbanken den 7. oktober – på Niels Bohrs fødselsdag – fire *Videnskabsmønter* med værdien 20 kr. (og særlige udgaver i sølv med værdien 500 kr.):

Figur 1. De fire Videnskabsmønter med motiver af videnskabelige teorier af de fire danske videnskabsmænd: Tycho Brahe, Ole Rømer, H.C. Ørsted og Niels Bohr.

Mønterne blev præsenteret ved et arrangement på Niels Bohr Institutet, hvor direktør Robert Feidenhans'1 i sin velkomst bl.a. citerede Jens Martin Knudsen (1930-2005) for at have sagt, "Jeg har tænkt meget på, når nu jeg går på pension, at skrive en danmarkshistorie. Den skal indeholde fire kapitler: Et om Tycho Brahe. Et om Ole Rømer. Et om H.C. Ørsted, og et om Niels Bohr. Og så vil jeg slutte med at skrive, at resten bare er 'footnotes'." Dette illustrerer de fire forskeres betydning.

Direktøren for Nationalbanken, Lars Rohde, sagde bl.a. i sin tale om motivationen, "Temamønter udsendes

bl.a. for at markere nationale begivenheder af en vis kaliber. Danske mønter og pengesedler har en kulturbærende rolle, som ses i hvilke motiver der gengives. Det var derfor oplagt at fejre 100-året for Bohrs epokegørende atommodel med temamønter med videnskabelige motiver... Vi var til at begynde med i tvivl om, hvorvidt der kunne blive flotte mønter ud af dette emne, da ikke alle typer motiver egner sig til, at blive gengivet på så lidt plads... Det skulle hurtigt vise sig, at videnskabelige teorier faktisk gør sig rigtig godt på mønter". Niels Bohr Institutet fik som tak for samarbejdet en stor udgave af motivet med Bohrs atommodel og 4 sølvmønter.

Uddannelsesminister Morten Østergaard fremhævede det økonomiske aspekt i sin tale, "Med kvantemekanikken har vi kunnet forudsige en masse egenskaber ved stof som senere er blevet brugt i et utal af ting som vi til dagligt omgiver os med. Fx er al elektronik som findes i moderne apparater og lasere baseret på Bohrs epokegørende opdagelser. Der er faktisk nogle beregninger der siger, at op til 40 % af det globale bruttonationalprodukt kan spores tilbage til Bohrs opdagelse i 1913". Han fortalte om Tycho Brahe: "Da en amerikansk astronaut som turist besøgte Brahes gamle observatorium Uranienborg på Hven, så var hans umiddelbare kommentar: *So this is where the space program started!*"

Danske fysikere kan alle glæde sig over den anerkendelse der ligger i Videnskabsmønterne. Der mangler blot en kvinde, fx den danske geofysiker Inge Lehmann.

Michael Cramer Andersen